

Mededeling nr. 26

Nieuw EU besluit Landen en Gebieden Overzee

26.1 Algemeen

Op 1 januari 2014 is een nieuw LGO-Besluit in werking getreden: Besluit 2013/755/EU van de Raad van 25 november 2013 gepubliceerd in Publicatieblad EU serie L nr. 344 van 19 december 2013. Het nieuwe LGO-Besluit vervangt Besluit 2001/822/EEG dat op 31 december 2013 is vervallen.

Besluit 2013/755/EU (hierna: het Besluit) heeft betrekking op de Associatie tussen de 25 landen en gebieden overzee van Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Nederland enerzijds en de Europese Unie anderzijds. De landen en gebieden overzee (LGO) zijn genoemd in Bijlage II bij het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en zijn de volgende:

- Groenland (DK)
- Nieuw-Caledonië en de onderhorigen (FR)
- Frans-Polynesië (FR)
- Franse Zuidelijke en Zuidpoolgebieden (FR)
- Wallisarchipel en Futuna eiland (FR)
- Saint Pierre en Miquelon (FR)
- Saint Barthélemy (FR)
- Aruba (NL)
- Curaçao (NL)
- Sint-Maarten (NL)
- Bonaire (NL)
- Sint-Eustatius (NL)
- Saba (NL)
- Anguilla (VK)
- Caymaneilanden (VK)
- Falklandeilanden (VK)
- South Georgia en de Zuidelijke Sandwicheilanden (VK)

- Montserrat (VK)
- Pitcairn (VK)
- Sint-Helena met de Accension eilanden en Tristan da Cunha (VK)
- Brits Antarctica (VK)
- Brits gebied in de Indische Oceaan (VK)
- Turks- en Caicoseilanden (VK)
- Britse Maagdeneilanden (VK)
- Bermuda-eilanden (VK).

Het Besluit geeft invulling aan een nieuw soort partnerschap tussen de LGO en de EU gebaseerd op 3 pijlers:

- 1 versterking van het concurrentievermogen van de LGO
- 2 vergroting van de veerkracht en de vermindering van de kwetsbaarheid van de LGO en
- 3 stimulering van samenwerking en integratie tussen de LGO, de naburige regio's en andere partners.

Ondanks de bijzondere relatie tussen de EU en de LGO waarbij de LGO door de EU niet worden aangemerkt als derde landen, maken zij geen deel uit van de EU en dienen zij op handelsgebied te voldoen aan de eisen die ten aanzien van derde landen zijn gesteld: met name wat betreft de sanitaire en fytosanitaire maatregelen, de vrijwaringsmaatregelen en de oorsprongsregels.

In deze Mededeling wordt met name ingegaan op de oorsprongsregels die in acht moeten worden genomen om te kunnen voldoen aan het – in artikel 43 van het Besluit opgenomen – uitgangspunt dat goederen van oorsprong uit een LGO vrij van invoerrechten in de EU mogen worden ingevoerd.

De oorsprongsregels zijn opgenomen in Bijlage VI bij het Besluit. Bijlage VI vertoont inhoudelijk grote overeenkomsten met de oorsprongsregels die tot en met 31 december 2013 van toepassing waren op basis van het inmiddels vervallen LGO-besluit, maar verschilt ook op een aantal onderdelen. Hierna zijn de belangrijkste verschillen belicht.

26.2 Geheel en al verkregen / voldoende bewerking

Op dezelfde wijze als in de oude oorsprongsbepalingen is verwoord, is in artikel 3 van Bijlage VI gedefinieerd wanneer een product als geheel en al verkregen kan worden beschouwd. Als aan deze voorwaarden is voldaan is het product van oorsprong uit een LGO.

Wanneer een product niet geheel en al is verkregen, verkrijgt het product de oorsprong van een LGO indien er sprake is van een toereikende be- of verwerking. Wat een toereikende be- of verwerking is, is nader gedefinieerd in artikel 4. Hiervoor wordt verwezen naar aanhangsel II bij Bijlage VI.

Producten die zijn vervaardigd in twee of meer LGO-landen verkrijgen de oorsprong van de LGO waar de laatste be- of verwerking plaatsvindt, voor zover deze bewerking verder gaat dan de minimale bewerkingen zoals genoemd in artikel 5.

Nieuw is het gebruik van gemiddelden voor het gebruik van derde landenmaterialen indien voor de toereikende be- of verwerkingen wordt uitgegaan van een maximumpercentage voor het gebruik van derde landmaterialen (zgn. percentageregulering). In voorkomend geval mag worden uitgegaan van het gemiddelde gebruik uit het voorgaande boekjaar om eventuele nadelige effecten voor het verkrijgen van de oorsprong tegen te gaan die kunnen ontstaan door schommelingen in kosten of wisselkoersen.

26.3 Toleranties

Artikel 6 geeft de toleranties die kunnen worden gebruikt bij het toepassen van de oorsprongsregels. Onder de oude oorsprongsregels gold daarvoor een waarde tolerantie van 15% voor alle producten. Onder de nieuwe regels geldt voor producten die in het Geharmoniseerd Systeem worden ingedeeld onder, het hoofdstuk 2 en de hoofdstukken 4 t/m 24 – andere dan verwerkte visproducten van het hoofdstuk 16 – een gewichtstolerantie van 15% van het nettogewicht. Voor andere producten – m.u.v. textiel – geldt een waarde tolerantie van 15% van de prijs af fabriek van het product. Voor textielproducten gelden specifieke toleranties die zijn opgenomen in aantekening 6 en 7 van Aanhangsel I bij Bijlage VI.

De toepassing van de tolerantie betekent overigens niet dat de percentages die in aanhangsel II zijn vermeld mogen worden overschreden.

26.4 Cumulatie: algemeen

Bijlage VI kent verschillende vormen van cumulatie. Onder de oude oorsprongsregels was cumulatie mogelijk tussen de LGO, de EU en de voormalige koloniën in Afrika, de Caraïben en de Stille Zuidzee (ACS-landen). Dit verandert niet onder de nieuwe regels met dit verschil dat sommige ACS-landen niet meer kunnen deelnemen aan cumulatie. Nieuw is dat – onder voorwaarden – cumulatie mogelijk is met de APS-landen (zie Mededelingen 21 en 25 van dit handboek) en met de landen waarmee de EU een vrijhandelsovereenkomst heeft gesloten. De verschillende vormen van cumulatie zullen hierna worden toegelicht.

26.4.1 Cumulatie met de EU

De meest bekende vorm van cumulatie is bilaterale cumulatie met de EU. Materialen van oorsprong uit de EU worden als van oorsprong uit een LGO aangemerkt indien er aldaar bewerkingen plaatsvinden die verder gaan dan de minimale bewerkingen (zie artikel 7, lid 1).

Daarnaast is volledige cumulatie mogelijk op grond van artikel 7, lid 2. Bewerkingen die in de EU hebben plaatsgevonden worden geacht in een LGO te hebben plaatsgevonden indien er bewerkingen plaatsvinden in de LGO die verder gaan dan de minimale bewerkingen.

26.4.2 Cumulatie met EPO-landen

Cumulatie is ook mogelijk met de EPO-landen. De EPO-landen zijn de ACS-landen die met de EU een Economische Partnerschap Overeenkomst (EPO) hebben gesloten of voornemens zijn dat te doen. Het gaat dan in concreto om de landen van Cariforum, de Stille Zuidzee staten, de staten in Oostelijk en Zuidelijk Afrika (OZA-staten) en de landen die vallen onder Verordening (EG) nr. 1528/2007 (zie artikel 8, lid 1). De andere ACS-landen zijn daarmee van cumulatie uitgezonderd.

Daarnaast is volledige cumulatie mogelijk op grond van artikel 8, lid 2. Bewerkingen die in een EPO-land hebben plaatsgevonden worden geacht in een LGO te hebben plaatsgevonden indien er bewerkingen plaatsvinden in de LGO die verder gaan dan de minimale bewerkingen (zie artikel 8).

Sommige materialen zijn tot 1 oktober 2015 uitgesloten van cumulatie. Deze materialen zijn opgenomen in Aanhangsel XIII bij Bijlage VI.

26.5 Cumulatie met de APS-landen

Met bepaalde ontwikkelingslanden die onder het Algemeen Preferentieel Systeem vallen (de APS-landen) is cumulatie mogelijk. Het gaat dan om de APS-landen die volgens Verordening (EU) nr. 978/2012 onder de bijzondere regeling voor de minst-ontwikkelde landen vallen en de APS-landen die een rechten en contingenten vrije toegang tot de markt van de EU hebben.

Zie hiervoor de Mededelingen 21 en 25 van dit handboek. Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken moeten de betreffende APS-landen zich in een verbintenis ertoe verplichten de oorsprongsregels van Bijlage VI toe te zullen passen. Het betreffende LGO-land moet de Europese Commissie hiervan op de hoogte brengen. De Europese Commissie plaatst vervolgens een mededeling daarover in het Publicatieblad van de EU, serie C.

Sommige producten zijn op voorhand uitgesloten van deze vorm van cumulatie. Het gaat dan om tonijn en tonijnconserven, producten die in het rechtstreekse verkeer met de EU zijn onderworpen aan antidumpingrechten of compenserende rechten en om producten waartegen in het rechtstreekse handelsverkeer door de EU vrijwaringsmaatregelen zijn getroffen of de preferenties door de EU zijn opgeschort (zie artikel 9).

26.6 Uitgebreide cumulatie

Op verzoek van een LGO-land kan de Europese Commissie uitgebreide cumulatie toestaan tussen het betreffende LGO-land en een land waarmee de EU een vrijhandelsovereenkomst heeft gesloten. Net als bij de cumulatie met de APS-landen het geval is, moet het betreffende partnerland zich in een verbintenis ertoe verplichten zich aan de oorsprongsregels van Bijlage IV te houden en moet het betreffende LGO-land de Europese Commissie hiervan op de hoogte stellen die vervolgens een mededeling plaatst in het Publicatieblad van de Europese Unie serie C.

De Europese Commissie kan overigens wel aanvullende voorwaarden stellen aan deze vorm van cumulatie indien er risico's zijn op ontduiking van EU maatregelen (zie artikel 10).

26.7 Non-manipulatie clause

Evenals onder de oude oorsprongsregels het geval was bevat Bijlage VI een non-manipulatie clause. De clause houdt in dat goederen die uit een LGO-land naar de EU zijn uitgevoerd onderweg geen be- of verwerkingen mogen ondergaan anders dan die ter behoud van de goede staat en lossen en herladen (voorwaarde van rechtstreeks vervoer).

Nieuw is dat zendingen tussentijds in een derde land onder douanetoezicht mogen worden opgeslagen en kunnen worden gesplitst (zie artikel 11). Bij splitsing van een zending in een derde land kan in het LGO-land waar het oorspronkelijke oorsprongsbewijs is afgegeven, achteraf een nieuw oorsprongsbewijs worden afgegeven voor het deel van de zending dat vanuit het derde land naar de EU wordt doorgevoerd. Artikel 23 geeft hiervoor de wettelijke basis.

26.8 Bewijzen van oorsprong

Goederen van oorsprong uit een LGO-land kunnen tegen een nultarief in de EU worden geïmporteerd indien de oorsprong wordt aangetoond door middel van een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 of een oorsprongsverklaring. Certificaten EUR.1 worden afgegeven door de douaneautoriteiten terwijl oorsprongsverklaringen (factuurverklaringen) kunnen worden opgesteld door de exporteur zelf.

Wat onder exporteur moet worden verstaan is gedefinieerd in artikel 1, letter o: een exporteur die naar de EU of een LGO uitvoert en die de oorsprong van de goederen kan aantonen, ongeacht het feit of hij de fabrikant is en of hij de uitvoerformaliteiten zelf verricht.

Voor zendingen met een waarde aan oorsprongsgoederen van meer dan € 10.000 moet de exporteur in het bezit zijn van een vergunning Toegelaten Exporteur. Dit was onder de oude oorsprongsregels maximaal € 6000.

Oorsprongsbewijzen hebben een geldigheidsduur van één jaar. Dit was onder de oude regels 10 maanden. Binnen deze termijn moeten ze bij de douaneautoriteiten van de lidstaat van invoer worden ingediend.

Na 1 januari 2017 zullen het certificaat EUR. 1 en de oorsprongsverklaring geleidelijk worden vervangen door een stelsel van geregistreerde exporteurs (REX-systeem). Deze exporteurs kunnen zelf een oorsprongsbewijs (attest van oorsprong) opstellen zonder tussenkomst van de douaneautoriteiten (artikel 1, letter p). Hierover volgt te zijner tijd een nieuwe Mededeling.

26.9 Uitvoercertificaat EXP

Het Besluit voorziet niet langer in de mogelijkheid om goederen uit derde landen in een LGO in het vrije verkeer te brengen en ze vervolgens naar de EU te exporteren zonder dat er in de EU invoerrechten hoeven te worden betaald. Dit betekent o.a. dat het bewijs dat goederen een LGO in het vrije verkeer zijn gebracht – het uitvoercertificaat EXP – per 1 januari 2014 is vervallen.

26.10 Tijdelijke intrekking van preferenties

De EU kan de preferenties voor bepaalde producten of voor alle producten uit een LGO intrekken indien er sprake is van fraude, onregelmatigheden of systematisch verzuim bij de naleving of de handhaving van de oorsprongsregels door een LGO. Ook het systematisch niet verlenen van administratieve bijstand bij de controle achteraf van oorsprongsbewijzen kan reden zijn om de preferentie tijdelijk in te trekken.

Indien er voldoende redenen zijn voor intrekking, wordt hiervan door de Europese Commissie vooraf mededeling gedaan in het Publicatieblad van de EU serie C en moeten de lidstaten voldoende maatregelen treffen om de financiële belangen van de EU te waarborgen. Als er wordt besloten tot een daadwerkelijke intrekking geldt deze voor 6 maanden. Eventueel kan deze termijn worden verlengd. Zie verder Bijlage VII bij het Besluit.

26.11 Verdere informatie

Indien u nog vragen heeft, kunt u via de helpdesk contact opnemen met het Landelijk Oorsprong Team van Douane Nijmegen.

E-mail: helpdesk.oorsprongzaken@belastingdienst.nl